

CAPITOLUL II. LOGODNA

II.1. Reglementare juridică

Din punct de vedere etimologic, cuvântul logodnă provine din limba slavonă: *lagoditi – a se înțelege, a trata ceva*.

Logodna este promisiunea reciprocă de căsătorie. Aceasta poate fi făcută într-un cadru festiv. Logodna, pentru mulți dintre doctrinari, nu este un contract sau antecontract, pentru că nu este de conceput existența unei obligații de a încheia o căsătorie, cu toate că în decursul timpului codurile au reglementat-o ca un contract/antecontract (Codurile Calimach, Caragea și Donici), care obliga la încheierea căsătoriei.

Codul civil consacră instituției logodnei Capitolul I al Titlului II – Căsătoria din Cartea a II-a, pe care o reglementează ca pe o situație juridică premergătoare căsătoriei (art. 266-270).

România nu este singura țară din Europa care reglementează logodna din punct de vedere juridic.

Sociologic, logodna reprezintă o perioadă de început de pregătire, în vederea viitoarei căsătorii^[1]. Cu toate acestea, în practică, promisiunile de căsătorie sunt adeseori dublate de conviețuirea viitorilor soți, o căsătorie de probă. Cu toate că, din punct de vedere juridic, simplele promisiuni de căsătorie sunt suficiente pentru a ridica probleme de calificare juridică și responsabilitate, neexistând un contencios relevant în această materie, de regulă, eventualele litigii se plasează mai ales pe planul raporturilor patrimoniale dintre concubini și al stabilirii paternității din afara căsătoriei, în cazul în care au rezultat copii.

II.1.1. Caractere juridice

Natura juridică a logodnei este controversată în doctrină. Unii doctrinari au arătat faptul că logodna nu este un contract, ci un simplu fapt juridic care poate să producă cel mult efecte extrinseci căsătoriei^[2], în special în cazul ruperii unilaterale și abuzive^[3]. La

---

^[1] Din reglementarea legală rezultă că viața de cuplu organizată în scopul încheierii ulterioare a unei căsătorii este o etapă pre-maritală, care nu include neapărat și coabitarea logodnicilor. Deși noțiunea de logodnă nu se suprapune cu aceea de concubinaj, acestea nu se exclud reciproc. Practica C.E.D.O. a stabilit că legăturile existente între logodnici intră în sfera noțiunii de viață privată reglementată de art. 8 din Convenția europeană, pronunțându-se cu privire la relația dintre un deținut și logodnica sa. Art. 8 C.E.D.O. prevede că „1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. 2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora”.

^[2] A se vedea poziția conform căreia logodna este un act juridic, deși particularitățile sale nu se conciliază în unele privințe cu teoria clasică a actului juridic civil, în special pentru că încheierea logodnei nu naște efecte juridice, încheierea căsătoriei nefiind obligatorie pentru niciunul dintre parteneri – E. FLORIAN, *Considerații asupra logodnei reglementată de Noul Cod civil Român*, p. 630.

^[3] J.J. LEMOULAND, P. MURAT, *Droit de la famille*, 4E éd., Ed. Dalloz, Paris, 2007, p. 52.

polul opus sunt doctrinari care afirmă faptul că este contrar realității psihologice și sociale să se nege aspectul său contractual^[1].

Articolul 266 definește expres logodna ca fiind promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria, stipulând, totodată, condițiile de fond și formalitățile logodnei.

Caracterele juridice^[2] care se desprind sunt următoarele:

- este o uniune între două persoane, ceea ce înseamnă că există o legătură între cele două persoane (bărbat și femeie) pentru realizarea scopului comun: încheierea căsătoriei;

- este o uniune între un bărbat și o femeie: de aici rezultă faptul că este interzisă logodna între persoane de același sex^[3]. După cum căsătoria este dominată de principiul monogamiei, ca o consecință a caracterului exclusiv al sentimentului de dragoste, tot astfel cei logodiți nu pot încheia o altă logodnă, câtă vreme cea anterioară nu a încetat;

- este liber consimțită;

- este consensuală – conform art. 266 alin. (3) C. civ., încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalități, ceea ce înseamnă că nu este necesară intervenția vreunei autorități pentru constatarea încheierii logodnei, părțile având libertatea deplină de a alege modalitatea concretă de exprimare a consimțământului;

- se încheie până la căsătorie. Părțile (bărbat și femeie) pot să stabilească, cu ocazia logodnei lor, data încheierii căsătoriei. De menționat faptul că, durata logodnei nu poate depăși momentul încheierii căsătoriei;

- egalitatea în drepturi și obligații a persoanelor logodite – această egalitate se referă atât la condițiile încheierii, cât și la relațiile dintre cei logodiți;

- scopul căsătoriei – întemeierea unei familii.

II.2. Încheierea logodnei

Conform art. 266 C. civ., logodna este promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria. Dispozițiile privind condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei sunt aplicabile în mod corespunzător^[4], cu excepția avizului medical și a autorizării instanței de tutelă. Încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

[1] PH. MALAURIE, *apud* P. COURBE, *Droit de la famille*, 4 éd., Ed. Armand Colin, Paris, 2005, p. 35, nr. 63-71. Respectivul contract nu are conținutul unui antecontract de căsătorie, astfel încât părțile nu s-ar obliga să încheie căsătoria (obligație de rezultat), ci s-ar obliga doar să încerce, în mod loial, să stabilească o asemenea relație de natură să conducă la încheierea căsătoriei (obligație de mijloace).

[2] D. LUPAȘCU, R. GÂLEA, *Unele considerații privind reglementarea logodnei în Noul Cod civil român vs. în unele legislații străine*, Lex ET Scientiza International Journal-juridical Serie, nr. XVII, vol. 1, 2010, p. 181.

[3] În Marea Britanie nu are importanță dacă ești heterosexual sau homosexual, statul îți va recunoaște relația în același fel. Această reformă, pentru care apărătorii drepturilor homosexualilor au luptat îndelung, este înainte de toate simbolică, deoarece cuplurile homosexuale beneficiau deja de aceleași drepturi parentale ca cele heterosexuale: ele puteau adopta sau puteau recurge la procreare medicală asistată și la o mamă purtătoare. Ele puteau, de asemenea, să își unească destinele, începând din 2005, în cadrul unui parteneriat civil. Contrar Franței, unde au avut loc manifestații de amploare împotriva căsătoriei pentru toți, proiectul britanic, aprobat în iulie 2013 în Parlament, nu a generat mișcări în rândul populației, majoritatea fiind în favoarea reformei (sursa: www.puterea.ro/.../casatoriile-intre-persoanele-de-acelasi-sex-legale).

[4] Analogia cu dispozițiile din materia căsătoriei referitoare la drepturile și îndatoririle soților nu poate intra în discuție; logodna nu se poate „împrumuta” peste ceea ce i se permite în mod expres, anume condițiile de fond ale căsătoriei, afară de avizul medical și autorizarea instanței de tutelă – E. FLORIAN, *Dreptul familiei*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 13.

Încheierea căsătoriei nu este condiționată de încheierea logodnei. Logodna se poate încheia doar între bărbat și femeie.

II.2.1. Condiții de valabilitate

Astfel, condițiile de fond sunt^[1]:

- diferența de sex (ca și în cazul căsătoriei);
- îndeplinirea celorlalte condiții de fond cerute la încheierea căsătoriei^[2]. De menționat faptul că, în cazul minorilor, nu se cere însă avizul medical și încuviințarea instanței tutelare;
- nu se impun formalități speciale pentru celebrarea logodnei. Dovada se poate face cu orice mijloc de probă.

II.2.2. Efecte

Articolul 266 C. civ. stipulează efectele logodnei. Astfel, conform alin. (4), căsătoria nu este condiționată de încheierea logodnei, a cărei încheiere constituie, așadar, doar o facultate pentru viitorii soți.

Totodată, conform art. 267 alin. (1) C. civ., logodna nu obligă la încheierea căsătoriei, în sensul că logodnicul (bărbatul sau femeia) care rupe logodna nu poate fi constrâns să încheie căsătoria. Se conservă, astfel, libertatea oricăruia dintre viitorii soți de a se căsători sau nu.

Astfel, încheierea logodnei nu produce niciun efect juridic, singurele efecte născându-se ca urmare a ruperii intempestive a acesteia^[3].

Utilitatea reglementării instituției logodnei derivă mai ales din recurgerea frecventă la aceasta de către viitorii soți, precum și din tradiția poporului român. Chiar dacă logodna are un caracter facultativ, considerăm benefică legalizarea efectelor ei juridice, chiar și așa, succint, cum a făcut-o legiuitorul în noul Cod civil, eventualele litigii iscate de ruperea logodnei putând fi soluționate după reguli proprii, care, în mod firesc, se completează cu cele ale dreptului comun, fiind puse, astfel, la îndemâna judecătorului linii directe, care vor îndruma practica judiciară, lucru laudabil, mai ales în contextul în care unitatea și stabilitatea jurisprudenței reprezintă un deziderat al statului de drept.

II.3. Ruperea logodnei

II.3.1. Condiții

Logodnicul care rupe logodna nu poate fi obligat la încheierea căsătoriei^[4], așa cum stipulează art. 267 alin. (1) C. civ.

Oricare dintre logodnici poate rupe logodna, ceea ce echivalează cu o denunțare unilaterală a acesteia^[5]. Conform art. 267 alin. (3) C. civ., ruperea logodnei nu este

[1] E. FLORIAN, *Considerații, op. cit.*, în C.J. nr. 11/2009, p. 628.

[2] Condițiile de fond cerute pentru încheierea promisiunii de căsătorie sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la data încheierii promisiunii.

[3] AL. BACCACI, *op. cit.*, p. 18.

[4] Ruperea logodnei nu este supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă [art. 267 alin. (3)].

[5] Logodna naște pentru logodnici doar o obligație negativă de a se abține să rupă logodna abuziv, obligația fiind identică cu cea din dreptul comun de a nu comite nicio faptă ilicită, cu intenție sau din culpă, care să creeze altuia un prejudiciu. C.C. HAGEANU, *op. cit.*, p. 17.

supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă. Totodată, ca o garanție a libertății matrimoniale, conform alin. (2), clauza penală stipulată pentru ruperea logodnei este considerată nescrisă^[1]. Angajarea răspunderii prevăzute la art. 269 C. civ. privește atât pe cel care este inițiatorul ruperii logodnei, dar și pe cel care în mod culpabil l-a determinat pe celălalt să rupă logodna^[2], astfel încât pot fi stabilite despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei.

II.3.2. Efecte

Faptul că logodna poate fi oricând denunțată în mod unilateral nu înseamnă că nu se pot produce și anumite consecințe juridice^[3]. Articolele 268-269 C. civ. reglementează două asemenea efecte.

II.3.2.1. Restituirea darurilor

Pentru acțiunea în restituirea darurilor și pentru cea în stabilirea răspunderii pentru ruperea logodnei s-a stabilit un termen de prescripție comun. În ambele cazuri, dreptul la acțiune se prescrie într-un termen de un an de la ruperea logodnei (art. 270). Momentul începerii curgerii acestui termen este marcat de ruperea logodnei, această dată putând fi dovedită prin orice mijloc de probă.

În literatura juridică s-a considerat că aceste consecințe nu sunt efecte propriu-zise ale logodnei, ci mai curând pseudo efecte, generate nu prin încheierea logodnei, ci prin dizoluția sa^[4].

Conform art. 268 C. civ. în cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit în considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, în vederea căsătoriei, cu excepția darurilor obișnuite. Darurile^[5] se restituie în natură sau, dacă aceasta nu mai este cu putință, în măsura îmbogățirii^[6]. În același context, obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici.

În ceea ce privesc darurile manuale făcute pentru a respecta un obicei social și care au o valoare mică în raport cu nivelul de trai al donatorului, acestea nu se restituie. Cadourile cu valoare mare, făcute în considerarea căsătoriei proiectate, sunt supuse restituirii. Cu toate acestea, dacă ruperea logodnei a fost abuzivă, ele pot fi păstrate cu titlu compensatoriu, în contul despăgubirilor care s-ar cuveni părții obligate la restituire.

În același context, în ceea ce privește rațiunea legiuitorului în reglementarea principiului îmbogățirii fără justă cauză, aceasta se menține, astfel încât obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici. De aceea

[1] Termenul nescrisă stipulează sancțiunea nulității absolute a clauzei respective.

[2] O. Ghiță, *Dreptul familiei*, Ed. Hamangiu, 2013, București, p. 11.

[3] *Actor incumbit probatio*. Partea care formulează cerere de despăgubiri trebuie să dovedească delictul sau cvasi-delictul celorlalte părți și prejudiciul ce i-a fost cauzat.

[4] E. FLORIAN, *op. cit.*, p. 21.

[5] Art. 1030 C. civ. prevede că donațiile făcute viitorilor soți sau unuia dintre ei, sub condiția încheierii căsătoriei, nu produc efecte în cazul în care căsătoria nu se încheie. Aici avem în vedere donațiile făcute de un terț viitorilor soți, indiferent dacă sunt sau nu logodiți, însă se consideră că există aceeași rațiune și în cazul în care donația a fost făcută de unul dintre logodnici celuilalt, în vederea încheierii căsătoriei. Totodată, donația poate fi revocată pentru ingratitudine și pentru neexecutarea culpabilă a sarcinilor din partea donatarului.

[6] Obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici. Avem în vedere caducitatea logodnei în cazul decesului unuia dintre logodnici.

este consacrat în primul rând principiul restituirii în natură și numai în subsidiar, dacă acest lucru nu mai este posibil, prin echivalent, în limita îmbogățirii celui alt logodnic^[1].

Întrucât legiuitorul nu distinge, obligația de restituire privește atât darurile făcute de logodnici unul altuia, cât și pe cele primite de aceștia ori de unul dintre ei de la terțe persoane în considerarea logodnei^[2].

II.3.2.2. Răspunderea juridică a ruperii logodnei

Conform art. 1357 alin. (1) C. civ., răspunderea pentru nerespectarea încheierii logodnei este una de tip delictual, în contextul în care se constată că denunțarea – ca manifestare unilaterală de voință – a fost abuzivă. Temeiul răspunderii nu este deci actul logodnei, ci ruperea abuzivă, nejustificată a acesteia. Astfel, ceea ce se sancționează este modalitatea în care s-a produs ruperea unilaterală a logodnei respectiv de tip intempestiv, brutal, incorect. Totodată, art. 269 C. civ. stipulează faptul că partea care rupe logodna în mod abuziv poate fi obligată la despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei, în măsura în care au fost potrivite cu împrejurările, precum și pentru orice alte prejudicii cauzate. În același context, partea care, în mod culpabil, l-a determinat pe celălalt să rupă logodna poate fi obligată la despăgubiri^[3].

II.3.2.3. Termen de prescripție

Conform art. 270 C. civ., dreptul la acțiune, atât pentru restituirea darurilor, cât și în cazul răspunderii pentru ruperea logodnei, se prescrie în termen de un an de la ruperea logodnei. Este vorba de un termen special de prescripție de la care părțile nu pot deroga, fiind vorba de o dispoziție imperativă. Termenul este supus întreruperii și suspendării în condițiile prevăzute de lege.

---

[1] Efectele sunt guvernate de una dintre următoarele legi, în ordine: legea reședinței obișnuite comune a viitorilor soți la data promisiunii de căsătorie; legea națională comună a viitorilor soți, când aceștia nu au reședința obișnuită în același stat; legea română, în lipsa legii naționale comune.

[2] O. GHÎȚĂ, *op. cit.*, p. 12.

[3] Reclamantul trebuie să dovedească, așadar, caracterul abuziv al ruperii logodnei, culpa logodnicului părât, precum și prejudiciul cauzat. Referitor la prejudiciu, întrucât textul nu distinge, poate fi reparat sub forma despăgubirilor atât prejudiciul material, cât și cel moral.